

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је, да се:

Драгутин Милићевић управник вароши Београда прве класе, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом која му припада према годинама службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 10. јануара 1908. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је, да се:

Милану П. Пантелићу, секретару треће класе начелства округа топличког уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 31. децембра 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је, да се:

Душан Ст. Ђорђевић, комесар београдске савске полиције, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 31. децембра 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је, да се:

Радомир Лазић, полицијски писар треће класе среза моравичког, на основу § 76.

закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 31. децембра 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је, да се:

Ратко Михајловић, полицијски писар треће класе среза моравског, округа пожаревачког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 31. децембра 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се Храниславу И. Јоцићу, лекару среза добричког, уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 3. јануара 1908. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за писара треће класе Министарства унутрашњих дела санитетског одељења, Љубомира Маринковића, пређашњег полицијског писара.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 7. јануара 1908. г. у Београду.

РАЗГРУПИСАВАЊЕ ОПШТИНА

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., одобрена су решења Народне Скупштине, сазване у други редован сазив за 1907. годину, која гласе:

да се село Кленовац одвоји од своје садашње општине брусничке у срезу и округу крајинском, па да само за себе оснује нову општину под називом „општина кленовачка“, у истом срезу и округу;

да се село Горња Топоница одвоји од своје досадашње општине миљковачке, у срезу и округу нишком, и да се споји са општином вртишком, у истом срезу и округу;

да се село Петровац одвоји од своје досадашње општине цвегојевачке, у срезу и округу крагујевачком, па да само за себе оснује нову општину под називом „општина петровачка“, у истом срезу и округу;

да се село Радевац са засеком Лежницом одвоји од своје досадашње општине бањске, у срезу јабланичком, округу врањском, и споји са општином бувском, у истом срезу и округу;

да се село Лепаја одвоји од своје садашње општине петровачке, у срезу добричком, округу топличком, и споји са општином облачинском у истом срезу и округу, и

да се села Топоница и Дукач одвоје од своје садашње општине русанске, у срезу и округу нишком, и споје са општином барбешком у истом срезу и округу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 27. децембра 1907. г. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

Али, докле су вештаци дужни да навод одмах ставе у протоко, докле они не морају одмах по свршеном вештачењу изјављивати своје мишљење. Вештаци ће моћи и касније дати своје мишљење само онда ако је за давање мишљења потребно дуже размисљање или ако треба загледати у резултате најновијих научних испитивања. У ком року има вештак поднети своје мишљење, одређује иследник, који, разуме се, при томе мора водити рачуна о природи вештачења. У оваквим случајевима вештаци своје мишљење с основима предају иследнику написмено, у противном случају или га предају сами написмено или га диктирају деловођи. Ако вештачењу иследник није присуствовао, онда вештаци и мишљење, као год и навод, писмено саопштавају.

Сем навода и мишљења сваки протоко вештачког мишљења мора у себи садржати још и ово: 1. позив на налог иследника или суда да се изврши вештачење; 2. предмет и место вештачења; 3. датум и потпис вештака.

Вештаци дају *заједнички* и навод и мишљење. Да би се избегла најмања несагласност, која би могла настати кад би сваки одвојено давао мишљење, не само да није забрањено него се и препоручује вештацима, да се споразумевају и да један другог саопштавају своја опажања. Разилазе ли се вештаци међу собом у мишљењима, онда имају одвојено их давати.

IV. Речено је раније, да је вештачење радња која се може извршити како у генералној тако и у специјалној истрази код суда. Законик, међутим, ништа не говори о томе, како се има извршити вештачење у специјалној истрази. Код ђутања законика има се узети, да се то вештачење у главном има извршити онако као и вештачење у генералној истрази. Појединости самог извршења зависе, опет, од тога: какво је вештачење и у ком циљу се предузима. Вештачење се у специјалној истрази предузима или у прелазном поступку пре главног претреса или на главном претресу. По § 183 иследни судија, пошто је донето решење о стављању оптуженог под суд, т. ј. о отварању специјалне истраге, има да нареди вештачење, ако нађе да је то за дослеђење потребно. Њему законик наређује, да испита вештаке, који су у генералној истрази вршили вештачење. Међутим, по нашој судској пракси, која је рђава, иследни судија не ради ни једно ни друго. Дужност је иследног судије да приуgotови кривичну ствар за главни претрес тако, да се овај не одлаже због тога, што није извршено вештачење. Кад иследни судија нађе да ради дослеђења треба извршити вештачење, он има исто да нареди, и оно се врши онако исто као и у генералној истрази.

Вештачење које се на главном претресу врши може бити двојако: или је то право вештачење или је само верификација вештачења извршеног пре главног претреса. Ако суд на главном претресу нађе, да ради објашњења какве важне чињенице треба изискати вештачко мишљење, он има да одреди да се потребно вештачење изврши одмах на главном претресу, ако је то могуће. У таквом случају суд бира и позива вештаке, који врше вештачење у присуству суда и странака. Ако је немогуће извршити вештачење одмах, суд може и одложити главни претрес ради предузимања вештачења (§ 208). У осталим случајевима вештачење које се врши на главном претресу

јесте верификација ранијег вештачења. Суд позива исте вештаке на главни претрес, где их усмено саслушава о раније извршеном вештачењу и датом мишљењу, ако то нису вештаци који су нарочито постављени или овлашћени за давање вештачких мишљења.

Наш законик у §§ 183, 206. и 208. наређује, да иследни судија и суд имају да испитују вештаке, а не доноси ниједне одредбе о томе, како се имају вештаци испитивати. Како законодавац, кад је реч о саслушавању, често поред сведока помиње и вештаке, то је несумњиво да се и вештаци имају испитати као и сведоци, кад они долазе пред суд да усмено изјаве оно што су при вештачењу раније нашли.

Из законика се не види, да вештаци при вршењу вештачења, па било то у генералној или специјалној истрази, имају права да сведоцима непосредно постављају питања. Из §-а 206 има се извести противно, т. ј. да им то право није признато. Но и ако вештаци нису убројани у она лица, која по § 206 имају права сведоцима постављати питања, ипак им то право треба дати у интересу проналажења истине, разуме се, у колико они то своје право не би злоупотребљавали, па што председник суда треба да обрати пажњу.

V. Од важности је питање: има ли иследник права да вештачко мишљење подвргне својој оцени?

Из дужности иследника да руководи целокупном истрагом у циљу прибирања и спремања доказне грађе за главни претрес, проистиче и његово право и његова дужност да вештачко мишљење подвргне својој оцени. Иследник је дужан да се стара да сви прикупљени докази буду такви, да се на основу њих може главни претрес не само наредити него и одржати; па како и вештачко мишљење спада у доказе, за чије правилно предузимање је одговоран иследник, то отуда и његово несумњиво право да оцењује, да ли је вештачење учињено онако како то закон наређује и да ли вештачко мишљење одговара циљу ради кога је тражено. Стога он мора вештачко мишљење да пореди са свима ислеђеним околностима, па ако нађе да је оно непотпуно, нејасно, неодређено или у противречности са самим собом или са ислеђеним околностима, има права од вештака да тражи да такво своје мишљење поправе или поуне, а може и од других вештака да изиште ново вештачко мишљење (§ 60).

И овде се има разликовати навод од мишљења, — и иследник прво мора подврћи својој оцени навод, па после тога вештачко мишљење. И једно и друго иследник има најпре да оцењује са формалне стране. Ако нађе, да вештачење није извршено у форми коју закон прописује, или да је навод нејасан, неодређен, у противречности са самим собом или са ислеђеним околностима или да се опажања вештачка у многоме међу собом не слажу, дужан је иследник, ради отклањања те сумње, да скрене пажњу вештацима на све то и да их још једаред саслуша. Не успе ли се тиме ништа, то се навод има огласити за неважећи, и иследник има да нареди ново вештачење.

На све ово иследник има да обрати пажњу и при оцени вештачког мишљења. Ако је мишљење нејасно, непотпуно, неодређено; ако не садржи у себи одговоре на сва питања; ако није тако, да се одмах јасно може да види мишљење вештака, онда се таквом вештачком мишљењу не може ни придати доказна вредност. Међутим, има случајева у којима је вештацима немогуће дати једно потпуно, одређено мишљење, стога иследник у таквим случајевима треба да прими и мишљење које садржи само вероватноћу, н. пр. мишљење које би гласило: вероватно је, изгледа нам, ми држимо и т. д. То су

тежи случајеви, у којима је извођење закључка и давање суда често доста несигурно, јер се може десити да једна последица може доћи од више и то различитих узрока. При оцени вештачког мишљења иследник има нарочито да обрати пажњу на то, да ли је логички изведено, т. ј. да ли су закључци правилни и да ли не противрече исељеним околностима.

Не само форму него и садржај вештачког мишљења има иследник да подвргне својој оцени. Ако вештачко мишљење почива на основима, који се налазе у актима, то иследник има права да оцењује, да ли су вештаци за основицу свога мишљења узели само такве чињенице и околности које су потпуно доказане, као и то, да ли су узели у обзир сва акта истраге или само један део. Ако, пак, вештачко мишљење почива на научним основима или на осовима какве вештине, иследник ће моћи оцењивати такво мишљење само онда, ако је за оцену тих основа довољно и опште знање сваког интелигентног човека, које, разуме се, има и иследник. Покаже ли се, међутим, да је за оцену тих основа потребно темељније знање какве науке или вештине, то тако мишљење, по правилу, не подлежи оцени иследника, јер он нема потребно знање за оцену. Али, ако у поједином случају иследник има потребно стручно знање, не значи да он не сме оцењивати вештачко мишљење и да га мора узети за доказ и онда, кад сматра да почива на погрешним основима.

У свима случајевима, у којима иследник или суд, оцењујући било форму било садржај вештачког мишљења, нађе да исто због учињених замерака не може послужити као доказ, дужан је вештацима те замерке да саопшти и да их о истима саслуша. Не успе ли да на тај начин отклони те замерке и сумњу, дужан је да изиште друго вештачко мишљење и то било од истих вештака, којима би се још један нов придодео, било од сасвим нових вештака (§ 69.) Ако ново мишљење има да даду други вештаци, то они неће вршити и поновно вештачење, већ ће своје мишљење дати на основу находка који су први вештаци дали и који је оцењен као правилан. У случајевима, у којима су вештаци лекари или хемичари, друго вештачко мишљење може иследник или суд да тражи од лекарске комисије и то од санитарског савета, који је по санитарском закону дужан да даје своје мишљење у кривичним делима. Из последње реченице другог одељка § 60 види се да се од санитарског савета може тражити мишљење и онда кад се вештаци у датом мишљењу потпуно сложни, само ако иследник или суд држи да они нису довољно спремни да правилно реше конкретни случај. Ово се има чинити само „због важности злочинства“, дакле кад је у питању који тежи случај. Иследнику и суду не може бити забрањено да и у другим важнијим случајевима тражи слично мишљење од других научних комисија или државних завода као н. пр. од техничког факултета.

Исто овако се има поступити у случајевима у којима се вештаци разилазе у својим мишљењима. Из овога излази, да иследник, кад истакне разлоге за сумњу у наход или мишљење вештака, има само да изиште ново вештачење односно ново вештачко мишљење. Међутим, он није позван да донесе одлуку и о томе, које од та два мишљења има већу вредност. То питање има да одлучи суд, који је надлежан за решење кривичне ствари. По теорији слободног судијског уверења суд није везан ни за дефинитивно мишљење вештака, међутим по теорији законских принудних доказа, која се налази у нашем законнику, суд је дужан да прими коначно мишљење вештака, које је дато по свима правилима науке или вештине.

Нарочити случајеви.

Законодавац се није задовољио постављањем општих правила, о којима је до сад било речи и по којима се има вршити вештачење у опште. Он је издвојио нека најважнија а при том најтежа кривична дела и донео нарочите одредбе о томе, како се у тим издвојеним случајевима има вршити вештачење. Због важности тих случајева говорићемо о сваком по наособ.

I. Убиство и тровање.

I. Ако се у случају смрти каквог човека породи сумња да је смрт проузрокована каквом забрањеном радњом, законик у § 61 наређује, да се у таквом случају има извршити „вештачки увиђај, а по потреби и парање предузети“. Задатак је истраге, да у тако сумњивим случајевима нађе прави узрок смрти, па, према томе да утврди и то, да ли је смрт последица какве забрањене радње или не. Да би се ово могло утврдити, има се предузети сложни увиђај, а по потреби и парање леша или абдукција. Законик се задржао на овом општем наређењу и није се упустио у набрајање свих случајева у којима се има извршити вештачки преглед и парање леша. Тако се што, у осталом, и не може предвидети закоником, већ само уредбом или правилником који би се прописао за вршење оваквог вештачења. Код нас, истина, постоји: *Правилник за вршење судских секција и за давање лекарских уверења*, али у њему нису набројани случајеви у којима је потребно вршити судске секције. Према томе, остаје иследнику да у сваком случају према околностима и појавама које су претходиле смрти, према начину на који је смрт наступила, као и према многим другим приликама, сам оцени, да ли има сумње да је смрт последица какве забрањене радње, т. ј. да је у питању убиство, па ако нађе да таква сумња постоји дужан је да нареди вештачки преглед леша, а по потреби и само парање.

Из § 63 једино се види, да се у случају сумње да постоји убиство не морају предузети оба срества, тј. и вештачки преглед и парање леша, јер се тамо каже, да ће се предузети „вештачки увиђај, а по потреби и парање“. Парање леша може и изостати увек, кад се и самим вештачким прегледом леша утврди да смрт *није* проузрокована забрањеном радњом, као и онда кад се узрок смрти по другим околностима може тачно да нађе, и пр. кад је неко изгорео или прегажан на железничкој прузи и т. д. Али, и ако законик не заповеда да се у сваком сумњивом случају предузме и преглед и парање леша иследник неће никако погрешити ако нареди да се и једно и друго изврши увек кад је то само могуће учинити, јер није искључена могућност да буде и нетачно оно што је само прегледом леша нађено, а ту нетачност често је немогуће исправити због немогућности да се парање касније с успехом изврши.

Дужност је полицијске и општинске власти, да сваки сумњиви случај одмах доставе иследнику. Докле иследник није извештен и докле није стигао на место на коме се леш налази дужност је и полицијске и општинске власти, а само ове последње у местима у којима нема полицијске власти, да се старају да леш као и сви остали предмети око леша остану неповређени на месту на коме се налазе. Свака ма и најмања промена целокупног стања може не само отежати истрагу, него је може чак и онемогућити. Ако леш не може остати на месту на коме је нађен и ако га треба пренети, онда се то преношење има извршити гако, да леш остане неповређен. Преношењу треба да присуствује иследник, ако њега нема онда се о томе има да стара општинска власт; у том случају иследник мора саслушавањем лица која су вршила пренос да сазна на који је начин леш пренесен.

(наставиће се)

НЕКОЛИКЕ НАПОМЕНЕ

о одмеравању казне код нас у опште, и о досуђивању смртне казне.

(СВРШЕТАК)

Сад да узмемо други случај: оптужени за дело из § 155. каз. зак. има две олакшавне околности из тачке 4. и 7. § 59. (или друге какве две овим законом признате олакшавне околности), а сем тога има и једну отежавну околност из § 65. каз. зак. У овом случају суд је дужан поступити по § 66. каз. зак. то јест учинити компарацију између олакшавајућих околности и утврђене отежавне околности, и тада по своме нахођењу изрећи, да ли сматра да услед признате отежавне околности стоје неокрњене обе признате олакшавне околности, или узима да је једна од њих потрвена утврђеном отежавном околношћу, и да према томе по §§ 60. и 66. ипак има места примени смртне казне.

Наравно да ми сматрамо да оцену ове интензивности при компарацији која се има чинити по § 66. каз. зак. има власт да чини само судећи суд дискреционарно а не и касациони суд.

Подобно изложеноме вршиће се компарација и донети одлука о интензивности олакшаваних и отежаваних околности према § 66. каз. зак. и онда, кад се признаду више олакшавајућих и више отежавајућих околности, и о томе не сматрамо за потребно више да говоримо.

Оно што сматрамо да је најважније и да уноси забуну у ову ствар, то је случај, кад би се оптужени који нема ни једну отежавну околност из § 65. каз. зак. налазио у идеалном или реалном стицају кажњивих дела. Шта ће онда с њим бити, и може ли се онда на њега применити смртна казна, ако једно од дела које је учинио доноси смртну казну (или ако је учинио више дела, од којих свако доноси смртну казну), а међутим он има две олакшавне околности, које су по помен. § 60. каз. зак. довољне за спуштање смртне казне на казну робије? Сад, кад би он имао коју отежавну околност из § 65. каз. зак. онда би се учинила компарација отежавних и олакшавних околности по § 66. каз. зак. и према резултату њеном изрекла би се пресуда. Ну, овде је друго нешто: нема отежаваних околности из § 65. каз. зак. али има стицај, и шта ћемо ту да радимо?

СТИЦАЈ кажњивих дела очевидно повлачи собом отежицу за кривца. Ако узмемо два кривца, као учиниоце истога дела и под истим околностима, те један од њих буде у стицају и другог кога кажњивог дела, то на сваки начин овај други мора да се строже казни. Ово стоји увек без обзира на разне системе о кажњавању стицаја. На сваки начин да се казна у толико више има да пење у колико има више дела у стицају и у колико су та дела по закону више кажњива.

Питање је сада, је ли судећи суд законом позван да у изнетоме случају изврши оцену интензивности стицаја кажњивих дела, за која се кривцу суди, да

компарира ону отежицу, коју би му кривац у казни требао да добије због стицаја, и олакшицу, коју би требало дати због олакшавајућих околности и онда да поступи по § 66. каз. зак. имајући у виду и пропис гл. VI каз. зак., која говори о стицају.

Има г.г. судија, који сматрају да то не може бити. Њихови разлози у главном се свODE на то: да се кривцу, који има две олакшавне околности не може по § 60. каз. зак. досудити смртна казна, кад он нема ни једну отежавну околност из § 65. каз. зак., те да би се компарацијом, овим законом признатих околности по § 66. каз. зак. добио резултат на штету кривца. Што се тиче стицаја, они веле, то је засебан појам и за одмеравање казне на случај стицаја важе прописи засебне главе VI каз. зак.

Ми не мислимо овако.

Истина да је кажњивост на случај стицаја нарочито прописана у глави VI каз. зак. и по њој ће се по правилу и вршити одмеравање казне. Ну, на случај да се за једно од дела, која су у стицају досуди смртна казна, онда по § 69. т. е) каз. зак. казне за друга дела падају. То значи да се у овоме случају неће ни изрицати казне, које би услед изречене смртне казне и иначе биле илузорне. Међу тим суд мора прво да по закону оцени, може ли кривцу за то дело изрећи смртну казну, кад овај има за то дело, две олакшавне околности из § 59. каз. зак. По нашем мњењу суд ће и овде имати да цени да ли кривац има две неокрњене олакшавне околности, или су оне потрвене услед отежице, која несумњиво стоји у томе што је кривац у стицају. А очевидно је да ће и при овој компарацији бити од стицаја и интензивност признатих, олакшавних околности и интензивност дела која су у стицају.⁶⁾ Тако дакле и овде ће се применити § 66. каз. зак., који је по нашем схватању једино меродаван за овај случај. Како ми налазимо, овоме не смета ништа то што је § 66. у гл. V каз. зак. а тек гл. VI садржи пропис о кажњавању стицаја, пошто у овоме случају неће се ни изрицати казна за стицај, јер ће казне за сва остала дела пасти према § 69. тач. е.) и према томе има се ценити може ли се досудити смртна казна по пропису

⁶⁾ Узмимо случај да се кривац налази у реалном стицају трију дела из § 155. каз. зак. и има по свима делима две олакшавне околности из § 59. каз. зак. Ако би се узело противно нашем гледишту, овакав кривац не би се никако могао на смрт осудити, а међутим могао би бити кажњен смрћу онај кривац који је учинио само једно дело из § 155. каз. зак. и има једну отежавну околност из § 65. каз. зак. Лако је појмити да се ово не може као исправно примити.

Сад се често дешава да судови увиђају да кривац треба на сваки начин осудити на смртну казну, кад се налази у стицају више тешких злочина, од којих један или више њих доноси смртну казну, па да не би дошао у опреку са § 60. каз. зак., а не решавајући се да узму стицај као отежицу, коју би по § 66. каз. зак. компарирали са двама олакшавним околностима ако би ове биле признате оптуженоме, радије се решавају на то да оптуженом побегну једну олакшавну околност и онда га тако могу на смрт да осуде. Обично му побегну добро владање, утврђујући да се суд из начина извршења једног или више дела злочина уверио да оптужени није доброт владања.

сима гл. V. каз. зак. Истина да стицај не претпоставља појам какве отежавне околности из § 65. каз. зак., већ је засебан појам, но који такође показује да се кривац налази под отежавајућим приликама, јер је учинио више кривичних дела, што на сваки начин може за њега створити много већу отежицу неже ли кад би имао коју од отежавних околности из § 65. каз. зак. Међутим да је стицај околност, која по закону иде на отежицу кривцу, види се и из прописа гл. VI каз. зак. и о томе не може бити сумње.

То је наше гледиште о овоме питању.

Ну, овде има још једно треће гледиште, по коме се у спорном случају услед стицаја може досудити смртна казна, али само не по оним разлозима, које смо ми изнели, већ по другим. Ово гледиште заснива се на тумачењу системе нашега казни. закона, односно кажњавања стицаја или простије на разумевању прописа првог одсека другог става § 69. каз. зак.

Тај став гласи овако:

„Али ако закон доноси робију, заточење и затвор, то кад се више оваквих казни стеку, суд може кривцу спустити казну до оне мере, која је законом одређена за најтеже од његових злочинстава или преступења, за која се осуђује.“

Овде се дакле узима, да кад се суди оптуженоме за више злочинстава у реалном стицају, да се онда има узети за минимум укупне казне — максимум казне за најтеже дело.⁷⁾

⁷⁾ Н. Н. оптужен је због два дела убиства и једног дела покушаја убиства. Првостепени суд прво дело убиства подведе под § 156. I од., друго дело под § 159., треће дело покушаја под § 156. I од. узвези са §§ 41. и 44. каз. зак. и оптуженоме стави у олакшицу само признање т. 7. § 59. каз. зак., а не призна му добро владање зато, што је дело из § 159. каз. зак. учинио, кад је био већ у притвору и осуђен од првостепеног суда за прво убиство (види нашу примедбу под бр. 6), па га пресудом од 4-X-1907. г. № 32741 казни смрћу.

Један судија издвојио се и гласао за казну од 20 год. робије зато, што оптуженоме признање и добро владање, т. 4. § 59. каз. зак., па како вели, он има две олакшавне околности (то по § 60. каз. зак. има му се досудити робија, пошто реални стицај дела по § 69. каз. зак. не ништа олакшавне околности, већ се само казна сумира).

Апелациони Суд подвео је прво дело под § 156. I од., и задржао квалификацију другог и трећег дела (§ 159. и 156. I од. у. в. с. § 41. и 44.). Призвао је оптуженоме добро владање, поред признања и тако је оптужени сада имао две олакшавне околности из т. 4. и 7. § 59. каз. зак. и реални стицај означених кажњивих дела, § 69. каз. зак.

По овако извршеној квалификацији, Апелациони Суд својом пресудом од 16. XI 1907. год. бр. 4916. одобрио је поменути пресуду првостепеног суда.

Разлози Апелационог Суда за примену смртне казне у овом случају ови су:

„Смртна казна не може се оптуженоме заменити робијом, у смислу § 60. каз. зак. и ако му Апелациони Суд признаје две олакшавне околности горе поменуте, јер се оптужени, коме се суди овде у један пут за више дела злочинства, налази у реалном стицају, а законска последица тога је: да се казна оптуженоме не може спустити испод минимума који је према § 69. I став каз. зак. најтежа казна између казни које постоје за дела за која му се суди, и то је овде казна из § 159. каз. зак. који је смртна казна“.

Један судија Апелационога Суда издвојио се и гласао за казну од 20 год. робије, позивајући се на прописе §§ 59. т. 4. и 7. и 60. и 69. а. каз. зак.

Ову пресуду одобрио је и Касациони Суд, решењем свога II одељења од 8. XII 1907. год. № 13300, и тако је она постала извршна.

Не намеравамо да се упуштамо у какво опширно побијање овога посматрања, већ напомињемо да се и из самог наведеног текста овога прописа види, да се он односи на кажњавање стицаја у случају, кад ту нема ни једног дела, које се казни смрћу.

Ово се још боље види и из даљих правила о скупљању казни, изнетих у даљем току овога истог прописа под а) б) в) г) и д), као и закључног правила под е), у коме се једино вели да казне за друга дела падају, ако је кривац, који се налази у стицају више дела, за једно дело осуђен на смрт. И овај последњи пропис више је једно упуство шта ће се радити с другим делима, кад се кривац за једно дело већ осуђује на смрт, неже ли одредба о начину досуђивања смртне казне на случај стицаја. Мимо изложенога, баш кад би се наведени став односио на кажњавање стицаја у овом случају, ипак је овакво његово разумевање погрешно, јер се њиме ни у колико не прописује, да укупна казна за стицај мора бити — максимум казне за најтеже дело.

Сматрали смо да овако разно схватање најважнијих прописа казненог закона од стране судија и нижих и виших судова треба да буде предмет исцрпне интерпретације у којој је цели и потекао овај напис.

М. С. Ђуричић,
члан касаци. суда

КОНАН ДОЈЛ И НАУЧНА ПОЛИЦИЈА

У XX. ВЕКУ.

Dr J. Bercher

(наставак)

Према овоме, и мишљење Холмсово о Дипену мало је оштро и претерано. „По мом мишљењу, вели он, Дипен је веома обичан човек; једина његова одлика у томе је, што може да продре у мисли својих саговорника, изненађујући их згодном примедбом после ћутања од четврт часа, али је ова метода веома површна. Очигледно је, притом, да он притежава извесне способности за анализирање.“ Да ли Шерлок Холмс није завидљив према својем једином претходнику?

Енглески детектив има, међутим, знатну надмоћност над Дипеном; он је свој природни талент развио помоћу научних студија. Јавља се један компликован криминални догађај. Дипен успева да га реши тек после многобројних анализа и усиљавања своје логике; Холмс, на против, свршава овај аналитички и дедуктивни посао потпомогнут својим научним знањима, која скраћују дуга размишљања, смањују узроке заблуда и стварају од њега, једном речи, најсавршенијег полицајца.

У осталом напомињемо да и међу судијама Касационога Суда не влада сагласност у овоме питању и да се, по постојећој пракси, по правилу уништавају пресуде или решења само онда кад она или по форми не одговарају закону или кад сам диспозитив није добар, према чему је означена пресуда оспорена. Признајемо да ова пракса може бити предмет критике (§ 274. крив. суд. пост.)

Прави Робинзон Крузе судске медицине, наоружан јединственом моћи опажања, а ослањајући се и на научна знања, Шерлок Холмс упушта се сам у истраживање криваца, и гони их са највећом енергијом.

* * *

У току даљег рада испитаћемо методу којом се служи Шерлок Холмс за решење заплетених проблема, поменућемо најважније особине које мора притежавати судски лекар, па ћемо најзад, упоредити ову методу енглеског полицајца са оном судског лекара.

И ако Шерлок Холмс, у циљу интересантности романа, радо скрива своју идеју, ипак у извесним моментима, на наваљивање д-р Ватсона, објашњава своју методу и напушта загонетну спољашност, којом се тако радо служи. Испуњени раније дивљењем и хишнотисани чудима, која не разумеју, читаоци тада налазе објашњења тако јасна и методу тако просту, да им више ништа не изгледа чудновато. Холмс је у праву кад вели: „Ја држим да себи побијам вредност објашњујући мој начин рада.“

Има још једна ствар, која отежава изучавање начина рада детектива: то је, што су ови начини изложени у роману, који мора, да не би замарао читаоце, прећи ћутке преко једног дела научних радњи, којима располаже. Ово, у осталом, потврђује и сам Шерлок Холмс обраћајући се Ватсону овим речима: „Жалим вашу рђаву навику, што у вашим причама обраћате већу пажњу авантурама него ли стварима у истини научним. Резултат ваше методе у томе је, да се разруши читава серија инструктивних демонстрација, јер, пренебрегавајући оштрумност мојих дедукција, ви се сувише одајете сензационим детаљима, који патионирају али не поучавају читаоца.“

„Да би неко могао бити судски лекар потребно је, вели Лакасан, да притежава ове три ствари: *занат, науку и вештину*. Занат се учи; помоћу стрпљења и рада човек постаје научник, али су за вештину потребне природне, инстинктивне склоности; они који их притежавају нису многобројни.“

Ова, неоспорно тачна формула, допушта нам да замислимо тип лекара вештака. Од ове три особине, две се могу сматрати као непроменљиве; то су: *занат и наука*. Ова последња увећава, истина, свој делокруг сваког дана, али је ипак зато сви лекари могу притежавати у истом степену. Једина је вештина, која зависи од личног фактора; она је неоспорно променљива; ако је развијена до крајњих граница код личности која притежава специјална научна знања, личност ова неће бити далеко од типа енглеског детектива.

Резимирајмо знања Шерлока Холмса. Подељена на начин, у неколико оригиналан, она нису ни лекарска ни научничка ни философска; он је у свима научним гранама изабрао оно, што му је могло бити од користи у оригиналној професији. Ревност његова за извесне студије за дивљење је; његова знања у овим

случајевима излазе из обичних граница, јер су огромна и темељна, али је тако исто уочљиво и његово незнање у појединим стварима.

У ботаници: знање променљиво, али је врло јак у свему што се односи на беладону, опијум и отрове у опште.

У хемији: знања веома темељна.

У анатомији: знање огромно, али добивено без икакве методе.

У криминологији: невероватна научна спрема; познаје све криминалне афере свију земаља.

Одлично познавање енглеских закона.

У литератури, астрономији, философији и математици: апсолутно никаква знања.

Ова мешавина знања веома је интересантна; Шерлок Холмс веома је јак у анатомији и хемији, и ако никад није учио медицину. Он се не ограничава на знања, којима скоро цео свет тежи, већ се одаје разноврсним и у неколико оригиналним студијама.

Ми га видимо где ради у амфитеатру или у хемијском лабораторијуму; наоружан батином, он њоме удара предмете на столовима за секције, да би се уверио о последицама ових удараца на дешевима. Он испитује крв са чисто судско-медицинског гледишта, и претендује да је пронашао реактив, који издваја и раствара хемоглобин, и који му допушта да са позитивношћу закључи: да ли мрље, нађене на одећу, произлазе од крви, или блата, или рђе, или просто од сокова разних плодова. Он је, најзад, чинио истраживања о професијалним деформацијама, о отисцима корачаји и т. д.

Сва знања, која притежава Шерлок Холмс, као што се види из домене су знања судског лекара, а његови радови крећу се у правцу судско-медицинске науке

Метода енглеског полицајца може се резимирати у две речи: *посматрање* и *дедукција*.

Посматрање, онакво како га схвата Шерлок Холмс, основа је његовом систему; оно мора бити: *оштроумно, методично и брижљиво*. Како се ове три ствари тичу и судског лекара, то ћемо их, заједно са Конаном Дојлом, објаснити мало опширније.

Посматрање захтева две различите операције: *анализу* и *синтезу*. Помоћу анализе треба потпуно рапчланити један предмет или факт. Она је потребна с тога, што посматрање не може обухватити у исти мах више предмета, и што предмети и факта нису у опште усамљени, већ су здружени са другим предметима и фактима исте природе. Што се тиче реда којим треба вршити анализу, он зависи од природе факта који има да се анализује. Треба познати сукцесивно и редом важност различитих елемената, који овај факт сачињавају; потребна је дакле извесна метода. Оштроуман и пажљив посматрач мора водити рачуна и о фактима, који су по спољашности незнатни, јер ови факти по некад могу бити од врло велике важности. На ово је Шерлок Холмс врло често обраћао пажњу, и са ове тачке гле-

дишта он се јавља као нарочити тип посматрача, који се труди да продре у најмање детаље, чак и онда кад ови изгледају некорисни, да би их доцније могао корисно употребити. „Ви не можете појмити, вели нам Шерлок Холмс, како ми посматрае, по спољашности незнатних факата, пружа најкориснија обавештења; прави посматрач може извући врло везике користи из дневних догађаја, испитујући их брижљиво и методично.“

После овог посла анализе дух треба да изврши синтезу, т. ј. да реконституише предмет помоћу елемената чији су му детаљи познати. Синтеза је корисна с тога, да би у духу створила исти ред, којим ствари у истини иду, и са ове тачке гледишта тешко је повући њену тачну границу са *дедукцијом*, која најчешће проистиче из рада синтезе.

Дедукција је овај други начин рада духа, помоћу кога се из једног факта извлаче последице, које овим фактом нису јасно обухваћене. Овако схваћена, дедукција је изврсно средство математичких наука. По Конану Дојлу „детективска наука мора бити егзактна, њена суштина прецизна и непроменљива као геометријске теореме, а њени закључци математички тачни.“ То је, дакле, дедукција, коју по његовој методи треба применити.

Потребно је, међутим, да учинимо неколико напомена; математичка тачност далеко је од тога, да се нађе остварена у пракси, и с тога је потребно разликовати дедукцију од *индукције*. Противно дедуктивном духу — духу геометријском — дух индуктивни је, дух оштроумља. Математичар расуђује о тако великим принципима, да је немогућно, да не предвиди њихове последице; дух дедукције јесте снага и правичност; дедукција иде од општег правила ка поједином случају, док индукција од појединих случаја иде општем правилу. Овако схваћена, индукција је кориснија од дедукције лекарима вештацима и полицајцима, пошто се у пракси ретко среће геометријска тачност. Дедукција или индукција могу се такође манифестовати према двоструком начину анализе и синтезе. Резонованье помоћу синтезе, најтачније употребљено у дневном животу, јесте резонованье директно на које се сваки навикао; закључци се стварају лако из посматраних и анализованих факата. Дедукција помоћу анализе, обратна претходној, састоји се у резонованью у обрнутом смислу, и на њега дух није навикнут. Покушајемо, да се изразимо јасније са Шерлоком Холмсом: „Изложите једном лицу једно за другим више факата, који су у узајамној вези, и оно ће готово увек моћи извести закључак о њиховим последицама, јер, пошто их је упоредило у своме духу, оно је видело докле се они простиру. Али кад је познат само резултат, мали је број личности, које у себи имају довољно моћи, да би могле реконституисати различите етапе, које су претходиле и које су проузроковале последњи догађај. Ево шта ја разумем под резонованьем у обрнутом правцу или аналитичком.“

(наставиће се)

Д. Ђ. Алимпић.

ЈОШ НЕШТО У ПРИЛОГ ДАКТИЛОСКОПИЈИ

У бројевима 45, 46, 47. и 49. „Полицијског Гласника“ од прошле године, изашла је критика г. Бакића на моју расправу „Дактилоскопија метода за утврђивање идентичности код људи.“ И било је потребно, да се ширем кругу читалаца „Полицијског Гласника“ прикаже расправа, која стручно третира питање из области чисте полицијске делатности, како би се њоме упознао што већи број полицијских чиновника, којима је поглавито намењена. Али у колико је то захтевала потреба, у толико се није смео изгубити из вида ни задатак приказа и критике, да читаоцима, који нису читали ову расправу да тачну слику њене вредности поред недостатака, које би она у њој уочила.

Критика г. Бакића сасвим је друкчије схватила свој задатак. Она се није дотакла ни једне скоро од битних али бар важних закључака моје расправе, већ је сав свој труд уложила на осматрање споредних детаља или чак и на прескакање или намерно превиђање основних детаља њених, старајући се само при том да што јаче изнесе значај и вредност бертџионаже истичући тако погрешна тврђења противу дактилоскопије, чиме је несумњиво, само изазвала погрешне импресије о вредности, ове последње, по полицијску службу.

Такав начин критиковања, примораван ме, у интересу правог стања ствари, да се и противу своје воље, ставим у одбрану свога рада задржавајући се поглавито на главнијим тврђењима критичаревим, као и на начин, на који их је саопштио, како би необавештеним читаоцима дао уверење, у колико исти почивају на тачности.

Трудићу се, да с обзиром на скромни простор листа, будем што краћи, а у излагању да идем истим редом, као и г. критичар.

Г. Бакић у почетку свога излагања замера наслову расправе. Он налази, да се дактилоскопија употребљава и као метода за идентификовање лешева, и да би према томе наслов требало допунити у томе смислу. Овом замерком г. Бакић није био Бог зна како срећан. Остављајући на страну то, што сам у својој расправи нарочито истакао и примену дактилоскопије код лешева, морам се ипак оградити од горњег приговора. Са *правничког* гледишта, свакако се мора одвојити човек од леша, док са *физиолошког* гледишта, које је овде поглавито у питању, то није могућно, јер ће се леш и лице, чији је он, сматрати као једно, као што ће се и отисци прстију тога леша, у случају подударанга сматрати, да су оног лица, чије смо отиске раније већ узели.

Требало би, сада, да се зауставимо и на замеркама које је г. Бакић учинио, на мојим објашњењима дактилоскопије у разним приликама, и на другим мојим тврђењима о још неким поменутим методама за утврђивање идентичности код људи, као што су метода: помоћу пасоша и других легитимационих хартија, помоћу „*portrait parle*“ и помоћу фотографских сни-

мака. Не би ми ни мало било тешко, да побијем ове погрешне замерке, кад бих знао, да би такве исправке имале каквога интереса за главну ствар, али како оне сачињавају претходни и споредни део расправе, остављам читаоцима књиге да цене, у колико су оне умесне и на своме месту.

Овде бих могао да обратим пажњу на једну карактеристичну особину г. Бакићевог критиковања.

Он, на име, истакне из мога рада неки непотпуни став или га само нагласи, па то онда нападне тако, да изгледа, да је на тај начин оборио неко моје нетачно тврђење, док је у самој ствари употребљено баш то излагање, да би оборио неку моју поставку, коју је вешто сам изабрао. За све оне, који су прочитали моју расправу биће то јасно, нарочито ако их упутим на 46. број „Полиц. Гласника“, с тога ми, мислим, нико неће замерити, ако преко свега тога пређем без икаква коментара, сматрајући, да је г. Бакић баш тиме утврдио правичност мојих тврђења, служећи се и сам њима.

Као један детаљ, који ће ово потврдити, нека послужи и г. Бакићево осматрање, мога тврђења о увођењу дактилоскопије у Индији. Ја сам на 15. страни своје расправе рекао да су у Бенгалу опажене многе мане Бертџионовог система које су се истицале нарочито услед тога, што се код Индијанаца није могло водити рачуна о боји очију, али сам одмах за тим на 17. страни у споредној табели изнео преглед добрих и слабих страна бертџионаже и дактилоскопије, из којег сам најзад, као есенцију изнео, у пет тачака, мишљење оне стручне комисије, коме је пришла и индијска влада, и по којој је разлозима утврђен престиж дактилоскопије над Бертџионажом. Г. Бакић се, међутим ухватио само за први део мога извођења, па са патосом исказује своје чуђење, „да је у Бенгалу морао да се запостави Бертџионов систем, поглавито за то, што се код Индијанаца није могло водити рачуна о боји очију и да се због тога полиција морала вратити ранијем систему.“ Наравно, да би овај патос и ово „због тога“ било много слабије, да је г. Бакић навео ма и један од оних 5 тачака из комисијског мишљења, које сам тамо истакао, а које он тако мудро игнорише, само да би добио грађу за једну замерку више.

Г. Бакић одмах у почетку изјављује, да се не слаже са мојим констатовањем *престижа* дактилоскопије над бертџионажом; па одмах за тим довикује, да ће то своје мишљење и образложити. Али — остао је при самој претњи! И данас је дактилоскопија здрава и читава као и пре критике г. Бакићеве, који се задовољно произвољним тумачењем појединих речи и глосирањем извесних израза из расправе, што ће следеће излагање најбоље утврдити.

На једном месту, г. Бакић се на савмах заузео, да обори моје мишљење, да су живе слике *саставни* део Бертџионовог картона, хотећи да докаже, да су то само подаци добивени мерењем; али ускоро ме

за тим поучава, да је и дактилоскопија саставни део бертијонаже. Нећу се тру-
да да оборим ни једно ни друго твр-
ђење, нити да дам дефиницију „саставног
дела“ ни „дактилоскопије,“ јер ми то из-
гледа излишно, само ћу напоменути, да
кад г. Бакић сматра, да је оно узимање
отисака на Бертијоновим картонима, иден-
тично са самом дактилоскопијом, као са-
мосталном методом за идентификовање и
са целокупним радом на њој, — да се онда
заиста не чудим, што је г. Бакић тако
мало одговорио својим обећању у почетку
критике.

„Сам тај факт, што се у пракси при-
мењују неколике дактилоскопске методе,
био би довољан, да покаже престижност
Бертијонаже, као и то, да га дактило-
скопија није премашила својим добрим
особинама“, тврди без икаквог разлога г.
Бакић. Оно, дакле, што би се баш могло
сматрати као добра страна дактилоскоп-
ској методи он узима за грех и недоста-
так. Кад сви путеви воде у Рим, све је-
дно је којим ће се поћи, што се међутим
не би могло рећи, када би постојао само
један пут, од којег би одступање одвело
са свим на другу страну. Ова би замерка
могла постојати, кад би која метода била
неспособна за ушторбу, али када је свака
од њих дорасла томе, да се по њој може
да ради, нема разлога за њу. Ово сам
истако због г. Бакића, јер је осталим чи-
таоцима моје расправе ово већ јасно и
било, те се због њих не би ни вратио на
ову ствар, коју сам већ у књизи истакао.

У реду његових карактеристичних за-
мерака долази и она, „да је требало пот-
пуно разрадити сав рад по једној од нај-
бољих и највећма примењених метода,
што би било боље, него што се главне
методе само „дотакао“, а друге површно
изнео, па својим делом допринео толико,
да се ни један полицајац њиме не може
стварно користити и у пракси помоћи.“
Он, до душе, и сам признаје, да сам се
оградио од писања уџбеника; исто тако
зна он и то, да је та расправа прештам-
пана из часописа, који није стручан за
полицијска питања, те ни простор није до-
звољавао тако огромно проширење посла;
сем тога зна он, јер то мора знати, да
сам у суштини потпуно изнео Хенријеву
методу, остављајући на страну само оно
„што се само по себи казује“ и оно, што
се у детаљним упуштвима за рад износи
— па ипак је ради силнијег удара, по
његовом мишљењу, требало замахнути ру-
ком чак и са те стране. Мени је мило,
што је ово у исто доба и једна од нај-
већих замерака г. Бакићевих овој рас-
прави.

Толико исто успеха постиже г. Бакић
и својим тврђењем, да дактилоскопија као
самостална метода није довољна и да има
случајева, где се отисци никако не могу
ни узети, те да ту дактилоскопија не
помаже. Не знам, шта је критичару тре-
бало и ово тврђење, на које сам у самој
књизи дао одговор — наравно онима који
су књигу прочитали.

(свршиће се)

Васа Лазаревић.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Један општински деловођа пита:

„Одбор ове општине, у марту месецу
ове године, донео је на основу чл. 86.
тач. 9. и 15. зак. о општинама решење,
да се кулуком оправи један сеоски пут,
и то да га оправа грађани два села, који
се тим путем служе. И да се направи на
реци села у ком је општина и школа је-
дан општински мост, опет кулуком. А ко
неће да кулучи да плати као откуп од
кулука по тац. 15. помен. закона: за пут
0:30, а за мост 0:32 дин.“

Многи грађани неће да кулуче и при-
стају да плате па и плаћају, а неки неће
да кулуче на неће ни да плате, ослања-
јући се на члан 4. финансијског закона
од ове године.

Моли се уредништво за објашњење:

а) је ли законито поменуто решење
одборско; ако није зашто? и према томе:
б) смеју ли се наплаћивати речене
суме у име откупа од кулука или не?

Моје је мишљење да сме јер се чланом
4. финан. закона забрањује купљење *при-
реза и дажебина*, а ово је такса за откуп
од кулука, за коју се изриком има ос-
лонца у закону о општинама (чл. 86. т.
15.). И према томе, држим, да нема ни-
какве одговорности ни до одбора ни до
кметова који ову таксу, по списковима,
наплаћују.

Ако уредништво нађе да одговорности
има, молим за објашњење: *како она може
да се покрије и избегне?* да ли враћањем
наплаћених сума или друкчије?“

— На ово питање одговарамо:

Истина, члан 4. финансијског закона
за 1907. годину, забрањује сваки прирез
и намет, који не би имао свога извора у
истом финансијском закону.

Према овако категоричкој редакцији
овога члана, било би незаконито свако
купљење других приреза, сем оних, о ко-
јима говори поменути закон, без обзира
на то, што је купљење тих приреза дозво-
љено посебним законима.

Тако би и „*откупна такса*“, како је
суд назива, која се купи по списку, била
незаконита.

Овако би, велимо било, кад се члан 4.
буквално примени.

Међутим, то никако не би могло бити
јер би онда био укочен живот толиких
државних установа, а то се није ни хтело
ни желело, како се види из другог става
чл. 4. и чл. 9. истог закона, где се до-
звољава купљење извесних приреза за
самоуправне установе.

Члан 4. дакле, има задатак да сузбије
намете, који нису предвиђеним законом,
и који би се наређивали мимо законо-
давну власт.

Према томе, кулук, који се предвиђа
чл. 20. у вези са чл. 33. т. 5. и чл. 86. т.
9. закона о општинама, дужан је да под-

носи сваки грађанин, а ако неће лично
да ради, онда да да замену у одговара-
јућој суми — такси, те да се најме друга
лица.

Признајемо, да редакција чл. 4. фи-
нансијског закона, треба да буде друк-
чија, и да се њоме не обуставља важност
других закона, чије се укидање није же-
лело нити жели, као што је закон о на-
кнади штете учињене злонамерном паље-
вином, и други, јер се ето према овакој
редакцији чл. 4. не би могла вршити на-
плата у року који тај закон одређује.

II.

Суд општине доброводске, актом сво-
јим Бр. 1358 и суд општине драговачке
актом својим Бр. 1347, питају:

„По чл. 112. закона о општинама, свака
општина, мора имати свога благајника,
само што код оних испод 500 пунолетних
грађана ову дужност врши један од кме-
това, а кад оних преко 500 пунолетних
грађана, бира се нарочито лице за овај
посао.“

Како су кметови махом неписмени, те
се не могу примити благајничких дужно-
сти (у општини испод 500 пунолетних
грађана), а са стране такође је тешко до-
вести стручна лица за благајнике због
малих плата (у општ. преко 500 грађ.), то
је много пута тешко извршити законска
наређења, у колико се односе на благај-
нике.

Све би се, пак, то отклонило, кад би
се за благајнике узимале општинске де-
ловође.

Моли се уредништво за обавештење:
да ли се деловође могу узимати за бла-
гајнике, нарочито кад су деловође из ре-
дова пензионара, у смислу напомена у
распису од 10. јуна 1902. г. Бр. 8250?“

— На ово питање одговарамо:

У 1906. години ми смо у три маха да-
вали одговор на таква иста питања, и кад
се та питања сада понављају, значи да
се од стране дотичних органа не чита
наш лист, нити прати оно, што у њему
излази.

Одговор је дават у бр. 8. под I; бр. 11.
под III. и бр. 51. и 52. под I.

Нека се прочитају поменути бројеви,
па ће се наћи потребан одговор, из кога
ће се видети: зашто деловође не могу
бити једновремено и благајници.

III.

Суд општине сремачке, актом својим
Бр. 2314. пита:

„По чл. 133. закона о шумама, шумар,
подшумар или чувар шума, кад ухвати
неког у горосечи, или с дрвима на путу
из државне шуме, дужан је о томе под-
нети писмени реферат општинском суду,
у року од 24 сахата, а најдаље за пет
дана.“

Кад општински суд прими реферат,
дужан је у року од 24 сата изаћи на лице
места, и у присуству шумара или чувара
шума и окривљеног извршити увиђај, који
ће потписати шумар, кмет или председ-
ник и два присутника.

Међутим, из тог законског прописа не види се, којој ће општини односно општинском суду поднети реферат шумар или чувар шума — да ли оном одакле је горосечац, или оном где шумар или чувар као житељ станује, и на који ће начин општински суд позвати горосечца, кад је из друге општине, а увиђај се мора извршити у року од 24 сахата?“

— На ово питање одговарамо:

Кад се горосечац ухвати на самом делу сече у државној шуми, онда ће се реферат предавати оној општини, на чијем се атару налази онај део државне шуме, на коме је сеча извршена.

Кад се, међутим, ухвати на путу из државне шуме, онда је дужност на шумару да утврди: на чијем је атару штета учињена, па да томе општинском суду и реферат преда, јер извиђај може чинити само онај општински суд у чијем је атару место извршене горосече.

Шумар за то има могућности, пошто му је чл. 133. зак. о шумама остављен рок од пет дана.

Позивање окривљеног вршиће општински суд на тај начин, што ће се писменим актом обраћати ономе суду, одакле је окривљени, да му овога упути у одређено време на место извршене сече.

Због краткоће времена, овакве захтеве слаће по нарочитом свом служитељу, пошто би шаљање поштом било немогуће.

IV.

Један општински писар пита:

»У једном селу моје општине живи један бивши чиновник, који нема ни пензије ни непокретног имања, него живи код своје жене, која је учитељица, и она га својом платом издржава.

Тај бивши чиновник не плаћа ни лични порез, јер је као неспособан, услед поремећеног здравља ослобођен.

Тај бивши чиновник тражи од општинског суда уверење о сиромашном стању.

»Сме ли општински суд издати овом бив. чиновнику уверење о сиротном стању, кад му је жена у државној служби и њега издржава, а да суд не дође до какве одговорности?“

— На ово питање одговарамо:

По ставу шестом тачке 8. чл. 2. закона о таксама, кад год муж *ужива женино имање* у смислу чл. 67. (сада 71.) зак. о порезу, узима се у обзир порез и једног и другог — и мужа и жене, при оцени питања о плаћању таксе.

Као што се види из ове законске одредбе, кад год жена има имања, па га ужива муж, онда је за оцену питања о имовном стању меродаван укупан порез.

Што се тиче случајева, у којима жена својим личним радом долази до извесних прихода, који су после порески објекат, а муж, међутим, не само да нема никаквих прихода него живи од ове личне зараде жене и по њеној доброј вољи, уредништво налази да се у том случају

не може узимати у обзир женин порез, нити он треба да утиче при оцени питања о плаћању таксе дотичног лица.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

Т Р А Ж Е С Е

Стевана Илића, скитницу, родом из Говорича, среза лепеничког, тражи начелник среза космајског актом Бр. 22861, ради саслушања по једном убиству. Стеван је стар 40 година, косе смеђе, брија се, очију жућкастих, клемпавих великих ушију. Пронађеног треба спровести поменутом начелнику.

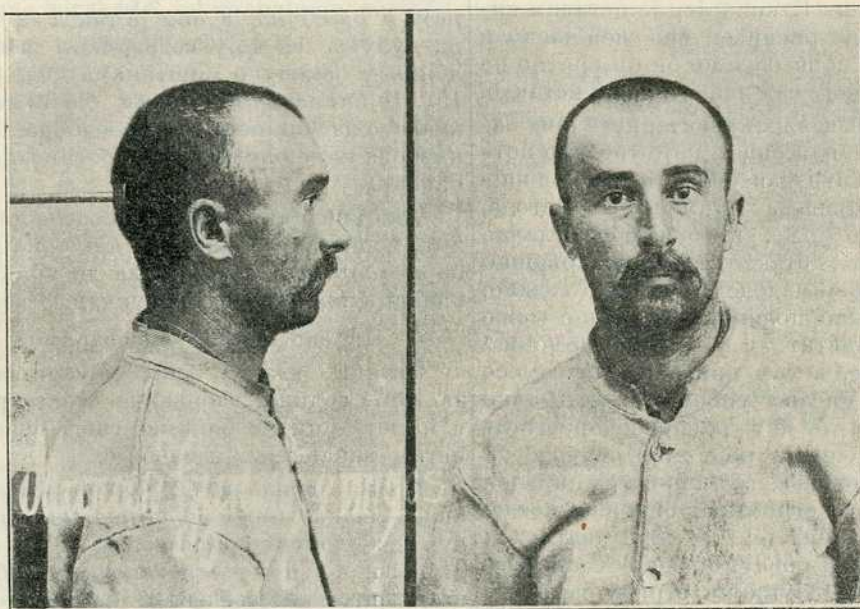
Милана Ђукића, бив. осуђеника београдског казненог завода, који је 29. октобра прошле г. пуштен на условни отпуст, тражи начелство округа смедеревског актом Бр. 11815/907, јер је Милан још у другој половини месеца новембра прошле године отумарао из Смедерева без одобрења начелства, и до сада се о њему није ништа сазнало. Милан је родом из Смедерева, по занимању казанџија, стар 30 год., средњег раста, очију угаситих, косе и бркова смеђих; на себи има лепо цивилно одело, а на глави полуцилиндер. Од особених знакова

Ђорђа Стојановића, из Мељака, среза посавског, округа београдског, који има да одговара за више превара код начелника среза посавског округа београдског, тражи поменути начелник депешом Бр. 78. Ђорђе је висок раста, приомањаст, сув, у цивилном оделу, а на ногама има опанке. Пронађеног треба спровести поменутом начелнику.

Боривоја Поповића, шегрта ковачког, кога је нестало још 2. ов. м-ца, тражи квартал врачарски актом Бр. 221, ради предаје родитељима. Боривоје је стар 14 година, средњег раста, у лицу смеђ; од одела има на себи гуњ и фермен од сукна, тампјанске панталоне, на глави шешир, а на ногама ципеле. Скреће се пажња свима властима да га у својим домањима потраже и пронађенг спроведу поменутом кварту.

П О Т Е Р Е

Чедомир Димитријевић, кројачки радник из Пирота, 22. новембра пр. год. извршио је крађу новца свом газди Сими Јовановићу, кројачу из Пирота, и по извршењу дела одмах побегао. Чедомир је стар 12. година, омазен, приомањаст, прих очију и косе црне; од одела имао је на себи капут, прелук и панталоне од плавог пиротског штофа, на глави шубару, а на

има: а.) брадавицу у величини зрна од сочива на средини десног образа, б.) брадавицу у величини зрна од сочива, за 8 см. у лево од седмог кичменог обртња, и в.) слепоочну ћелавост. На осуди је био због опасне крађе, а осуђен је пресудом смедеревског првостепеног суда од 24. новембра 1904. год. Бр. 30542, на шест (6) година робије у лакој окову. Милан изгледа по спољашности врло интелигентан, али је веома дрзак при вршењу казних дела, јер има обичај да усред дана упада у приватне станове и радње, и краде све што му дође до руку. Износимо његову фотографију и скрећемо пажњу свима полицијским и општинским властима да га потраже у својим домањима и пронађеног спроведу поменутом начелству.

ногама опанке. Позивају се све полицијске и општинске власти да Чедомира живо потраже и пронађеног спроведу начелству округа пиротског с позивом на акт Бр. 10376.

Бранко Аргиновић, књиговођа код Милорада Карамарковића, индустријалца из Пожаревца, ноћу између 6. и 7. ов. м-ца побегао је из Пожаревца, пошто је извршио велику проневеру новца своје газди. Бранко је стар 30 година, омазен, приомањаст, великих бркова, носи цвикер; од одела има капут, панталоне и прелук од штофа. Нека га све полицијске и општинске власти потраже и пронађеног стражарно спроведу начелству округа пожаревачког с позивом на депешу бр. 297.